

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/75/2019
Identifikačné číslo spisu:	2213218057
Dátum vydania rozhodnutia:	22.01.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2213218057.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ L. Z. a 2/ C. Z., bývajúcich v F. Č.. XXX, zastúpených Advokátskou kanceláriou ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dobšinského č. 12, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Škodler, proti žalovaným 1/ A.. C. O., bývajúcej vo Y. H., Z. Č.. XXX/X, zastúpenej JUDr. Juliannou Weiszovou, advokátkou so sídlom v Dunajskej Strede, Jantárová 16 a 2/ ČSOB Poist'ovni, a. s. so sídlom v Bratislave, Žižkova č.11, IČO 31 325 416, o náhradu škody, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 10C/265/2013, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 30. januára 2018 sp. zn. 26Co/198/2016, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 30. januára 2018 sp. zn. 26Co/198/2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 10. marca 2016 č. k. 10C/265/2013-101 zastavil konanie a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Rozhodol tak podľa § 111 ods. 3, druhá veta zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“) majú za to, že v lehote do jedného roka od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania (do 11. júna 2015) nebol podaný návrh na pokračovanie v konaní.

2. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie žalobcovia 1/ a 2/ podali odvolanie. Tvrdili, že podaním zo 14. augusta 2014, urobeným prostredníctvom nimi zvoleného nového zástupcu, požiadali o pokračovanie v konaní. Návrh na pokračovanie v konaní zaslali súdu spolu s ďalšou žalobou o ochranu osobnosti a o náhradu nemajetkovej ujmy. Táto zásielka bola súdu doručená 15. augusta 2014. Na doručení osvedčujúcej doručenie zásielky bolo vyznačené, že «podanie bolo urobené vo veci našej značky 27/14 + Návrh na ochranu osobnosti a nemajetkovú ujmu». V odvolaní, okrem iného, tiež uviedli, že «podanie obsahovalo celý rad príloh a nie je preto vylúčené, že pracovníčka podateľne osobitné podanie prehliadla». Tiež dôvodili, že ich snahu pokračovať v konaní potvrdzuje aj to, že počas prerušenia konania listom z 9. septembra 2014 požiadali Inštitút forezných medicínskych expertíz s. r. o. o vypracovanie znaleckého posudku na určenie výšky náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského

uplatnenia, ktorý znalecký posudok bol 5. marca 2015 aj vypracovaný. Znalecký posudok doručili žalovaným so žiadosťou o vyjadrenie k možnosti uzavretia mimosúdnej dohody.

3. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. januára 2018 sp. zn. 26Co/198/2016 potvrdil odvolaním žalobcov napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie a o trovách odvolacieho konania rozhodol, tak, že žalovaní majú voči žalobcom, ako spoločne a nerozdielne povinným, nárok na náhradu trov v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. Odvolací súd mal za to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, keďže v lehote jedného roka od prerušenia konania nebol podaný návrh na pokračovanie v ňom. S poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/117/2009 ale začiatok ročnej lehoty na podanie návrhu na pokračovanie v konaní na rozdiel od súdu prvej inštancie stanovil dňom, kedy bolo uznesenie o prerušení konania doručené zástupcovi žalobcov, a nie dňom, kedy uznesenie o prerušení konania nadobudlo právoplatnosť. K tvrdeniam žalobcov v odvolaní, že návrh na pokračovanie v konaní bol podaný spolu s (ďalšou) žalobou o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, odvolací súd uviedol: «Zo spisu súdu prvej inštancie spisovej značky 12C/414/2014 odvolací súd zistil, že žaloba žalobcov na ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy bola podaná na Okresnom súde Dunajská Streda dňa 15. augusta 2014, pričom z tejto žaloby je zrejmé, že jej prílohami boli: Dohoda o plnomocenstve 3X, fotokópia výpisu z obchodného registra právneho zástupcu navrhovateľa, fotokópia výpisu z obchodného registra žalovaného 2/, rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 19. apríla 2013 spisovej značky 4T/47/2013, znalecký posudok číslo 37/2012 zo dňa 15. augusta 2012, rozsudok Okresného súdu Komárno z 23. októbra 2012 č. k. 7Ps/1/2012-55, znalecký posudok číslo 02/2012 z 22. januára 2012, Komplexný posudok ÚPSVaR Komárno zo 16. novembra 2012 číslo OS/2012/41606/MFP/HM, tlačové komuniké Súdneho dvora Európskej únie z 24. októbra 2013 číslo 114/13, teda žaloba podľa tvrdenia žalobcov uvedených v samotnej žalobe obsahovala 11 príloh (tu pozri č. 1. 7 spisu). Z potvrdenia súdu o prijatí podania (žaloby) je zrejmé, že k podaniu (k žalobe) bolo pripojených 11 príloh (tu pozri číslo listu 35). Z prijímacej pečiatky súdu prvej inštancie (nachádzajúcej sa na prvej strane žaloby), ktorou pracovníčka podateľne potvrdila prijatie podania je zrejmé, že podanie na súd došlo 15. augusta 2014 a obsahovalo 11 príloh (tu pozri číslo listu 11 spisu). Z obsahu samotného spisu súdu prvej inštancie spisovej značky 12C/414/2014 odvolací súd zistil, že aj v skutočnosti žaloba obsahovala 11 príloh tak ako to bolo konštatované v samotnej žalobe (Dohoda o plnomocenstve 3x /tu pozri číslo listu 8, 36, 37/, fotokópia výpisu z obchodného registra právneho zástupcu navrhovateľa /tu pozri číslo listu 9/, fotokópia výpisu z obchodného registra žalovaného v druhom rade /tu pozri číslo listu 10-11/, rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 19. apríla 2013 spisovej značky 4T/47/2013 /tu pozri číslo listu 12 až 13/, znalecký posudok číslo 37/2012 zo dňa 15. augusta 2012 /tu pozri číslo listu 14 až 20 spisu/, rozsudok Okresného súdu Komárno z 23. októbra 2012 č. k. 7Ps/1/2012-55 /tu pozri číslo listu 21, 22 spisu/, znalecký posudok číslo 02/2012 z 22. januára 2012 /tu pozri číslo listu 23 až 30/, Komplexný posudok ÚPSVaR Komárno zo 16. novembra 2012 číslo OS/2012/41606/MFP/HM /tu pozri číslo listu 31 až 32/, Tlačové komuniké Súdneho dvora Európskej únie z 24. októbra 2013 číslo 114/13 /tu pozri číslo listu 33 až 34/ a v predmetnom súdnom spise sa nenachádza žiadna ďalšia dohoda o plnomocenstve z 11. augusta 2014, ani žiadosť o pokračovanie v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod spisovou značkou 10C/256/2013».

4. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu žalobcovia 1/ a 2/ podali dovolanie tvrdiac, že odvolací súd svojím nesprávnym procesným postupom im znemožnil, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čím svoje konanie a rozhodnutie zaťažil vadou podľa § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Tvrdia, že odvolací súd sa riadne nevyrovnal s ich námietkami uvedenými v odvolaní, rozhodol formalisticky a neprihliadol na potrebu v prípade pochybností uprednostniť právo na spravodlivý súdny proces. Okrem iného dôvodili, že «Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie výlučne na skutočnosti, že v spise Okresného súdu Dunajská Streda vedenom pod spisovou značkou 12C/414/2014 je založený návrh na začatie konania na ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy s takým počtom príloh, ako je uvedené v návrhu. Túto skutočnosť nepopierame, ani sme nikdy netvrdili, že v spise v konaní na ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy chýbajú naše podania alebo ich

prílohy ... Sme však toho názoru, že táto skutočnosť nijakým spôsobom nepreukazuje, že spoločne a predmetným návrhom nebola súdu doručená aj žiadosť o pokračovanie v konaní o náhradu škody». Podľa žalobcov zrejme došlo k pochybeniu pracovníčky podateľne a uvedené podanie sa stratilo. Ich návrhu na rekonštrukciu spisu a prešetrenie, či sa podanie nenachádza na okresnom súde nebola venovaná pozornosť. «Z dôvodu právnej istoty» v dovolaní tiež tvrdia, že konanie ani nemalo byť prerušené, resp. že súd mal na základe ich odvolania skúmať nielen zákonnosť zastavenia konania, ale aj jeho prerušenia.

5. Žalovaní 1/ a 2/ navrhli dovolanie odmietnuť ako nedôvodné.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 ods. 1 CSP) a na to oprávnenými osobami (§ 424 CSP) riadne zastúpenými (§ 429 ods. 1 CSP), skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je prípustné a vzhľadom na danosť nimi uplatneného dovolacieho dôvodu zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočnostných vád uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

7. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť (a zároveň dôvodnosť) dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany (účastníka konania) nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva.

9. Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a neustrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94). Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (III. ÚS 7/08).

10. Dovolací súd už vo viacerých rozhodnutiach uviedol, že o odňatie možnosti pred súdom konať ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého procesného dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (viď R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie dovolacieho

súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996 a rozhodnutia dovolacieho súdu vo veciach sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001). V uvedených rozhodnutiach prijaté závery sú aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (nová procesnoprávna úprava iba nahradila dovtedajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ terminologicky správnymi a aktuálnymi pojmami „porušenie práva na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pred ľudské práva a ústavného súdu).

11. Podľa názoru dovolacieho súdu k odňatiu možnosti konať pred súdom (teraz k porušeniu práva na spravodlivý proces) dochádza aj vtedy, ak súd podľa § 111 ods. 3, druhá veta O. s. p. (teraz podľa § 163 ods. 2, druhá veta CSP) zastaví na základe návrhu strán prerušené konanie majúce nesprávne, resp. bez preukázania mimo rozumných pochybností za to, že do jedného roka (teraz do šiestich mesiacov od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania) nebol podaný návrh na pokračovanie v konaní.

12. Z odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia vyplýva, že odvolací súd založil svoj záver o tom, že žalobcovia nepodali návrh na pokračovanie v konaní (len) na tom, že zo samotnej žaloby o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o ktorej súd koná pod sp. zn. 12C/414/2014, potvrdenia súdu o prijatí tejto žaloby a z prijímacej pečiatky súdu nachádzajúcej sa na prvej strane žaloby, vyplýva, že predmetná žaloba o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy obsahovala 11 príloh (odvolacím súdom taxatívne vymenovaných), v spise súdu prvej inštancie sp. zn. 12C/414/2014 ale «sa nenachádza žiadna ďalšia dohoda o plnomocenstve z 11. augusta 2014, ani žiadosť o pokračovanie v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod spisovou značkou 10C/256/2013». Odvolací súd teda založil svoj záver o tom, že žalobcovia nepodali včas návrh na pokračovanie v prerušenom konaní len na tom, že prílohou novej žaloby o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy nebolo nič iné ako žalobcami označené písomnosti v počte 11 kusov. Z tohto, podľa dovolacieho súdu nesporného záveru, ale bez ďalšieho nevyplýva, že obsahom zásielky doručenej súdu prvej inštancie 15. augusta 2014 nebol aj návrh na pokračovanie v konaní vedenom pod sp. zn. 10C/265/2013.

13. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne nevyrovnal s pre posúdenie veci potencionálne významnými tvrdeniami v odvolaní, napr. s tvrdením žalobcov, že ich snahu pokračovať v konaní potvrdzuje aj to, že počas prerušenia konania listom z 9. septembra 2014 požiadali Inštitút forezných medicínskych expertíz s.r.o. o vypracovanie znaleckého posudku na určenie výšky náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý znalecký posudok bol 5. marca 2015 aj vypracovaný a bol následne doručený žalovaným so žiadosťou o vyjadrenie k možnosti uzavretia mimosúdnej dohody. Žalobcovia v žalobe o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy tiež uviedli, že «Nároky navrhovateľov z titulu práva na ochranu osobnosti uplatnené týmto návrhom nedoplňujú ani nerozširujú náhradu škody na zdraví, ktorej sa navrhovatelia v 1. a 2. rade domáhajú voči odporcom v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 10C/265/2013, keďže sa jedná o samostatné právne prostriedky ochrany fyzickej osoby» (str. 7, odsek 4 žaloby). Zisteniu skutočného stavu veci mohlo prispieť eventuálne aj vyžiadanie originálu «Oznámenia prevzatia zastupovania a návrhu na konanie vo veci» zo 14. augusta 2014, kópiu ktorého žalobcovia pripojili k odvolaniu (č. 1. 105 spisu), prípadne oboznámenie sa s údajmi a znakmi na obálke, v ktorej bola žaloba o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy a jej prílohy súdu doručená [táto obálka nie je z neznámych dôvodov pripojená a v spise nie je vyznačený ani dôvod jej nepripojenia, prípadne miesta, kde sa obálka nachádza (§ 137 ods. 2 Spravovacieho poriadku a kancelárskeho poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy)].

14. Pre ďalšie konanie, na ktoré sa vec vracia, dovolací súd poznamenáva, že podľa Čl. 3 ods. 1 CSP súd musí vykladať každé ustanovenia Civilného sporového poriadku v súlade Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené. Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte, pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí

byť preukázané mimo rozumných pochybností. Pokiaľ teda súd nemá preukázané mimo rozumných pochybností, že procesný úkon nebol včas urobený alebo procesné právo nebolo včas uplatnené, musí vychádzať z predpokladu, že sa tak stalo (porovnaj m. m. I. ÚS 119/07, III. ÚS 249/08, III. ÚS 331/04 a IV. ÚS 379/08). V opačnom prípade jeho postup vykazuje znaky vady konania podľa § 420 písm. f/ CSP.

15. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolací súd preto uznesenie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

16. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.